

Príspevky uveřejněné v této rubrice se nemusejí shodovat s názorem redakce. Redakce si vyhrazuje právo na redakční úpravu a krácení příspěvků bez vědomí autorů i na případné odmítnutí urážlivých či jinak nevhodných příspěvků.

„Klasické“ jesle stát nezajímají

■ **Text: Jana Žouželková,**
ředitelka SSMP, p. o., Přerov

Před rokem 1989 a až do roku 2013 byla péče o nejmenší děti, resp. batolata, zajištěna v rámci zákona o zdravotních službách a spadala do režimu nestátních zdravotních zařízení (jeslí), v nichž pečiči zajišťoval zdravotnický personál (dětské zdravotní sestry). Po roce 1989 v kontextu rozšíření doby čerpání rodičovské dovolené a současně i se změnou výše dávek ve vazbě na nárok rodičovské dovolené se zájem o jesle začal vytrácet a většina jeslových zařízení se v celé ČR postupně rušila. Zůstala necelá stovka zařízení tohoto typu.

S postupným růstem ekonomiky se začaly maminky vracet na pracovní trh dříve, nežli dítě dosáhlo tří let věku. Okamžitě se projevil nedostatek míst pro malé děti, ať již v mateřských školách, či jeslích. V roce 2013 novelou zákona o zdravotních službách skončilo provozování jeslí coby nestátního zdravotnického zařízení, a to bez dalšího právního zajištění; nastalo právní vakuum. V té době mělo MPSV zpracován návrh zákona o dětské skupině, čímž exekutiva chtěla zajistit formálně právní stav po zrušení provozování jeslí v rámci zákona o zdravotních službách.

Zákon o dětské skupině z roku 2014 stanovil řadu podmínek pro provozování takového zařízení, a to s ohledem na bezpečnost, hygienické normy, personální obsazení a technické zajištění dětské skupiny. Svým charakterem se zjevně jedná o alternativu vůči mateřským školám (neboť ji mohou navštěvovat děti až do zahájení školní docházky) a „klasickým“ jeslím, které však stávající právní úprava nezná.

Přidanou hodnotou je možnost zapojit se do vyhlášených dotačních výzev resortu, ať už na zajištění provozu, či nově vznikající dětské skupiny, avšak dotační podpora má charakter ad hoc na dobu maximálně dvou let, není tudíž systémová. Co bude se zajištěním provozu dětských skupin po vyčerpání evropských zdrojů (po roce 2020)? Kromě toho jesle, které „přežily“, s ohledem na nastavené podmínky na dotaci nedosáhnou.

Poptávka po místech v zařízeních pro batolata byla tak velká, že **MŠMT přistoupilo k možnosti umístění dvouletých dětí**

do mateřských školek. Jsou ale mateřské školky připraveny na přijetí tak malých dětí? Jsou pedagogičtí pracovníci připraveni pracovat s tak malými dětmi a je odborného personálu na tak malé děti dostatek? Nejde pouze o zajištění hlídání za pomoci chův – nového fenoménu v oblasti péče o tak malé děti v institucionalizovaném zařízení? Jak je zajištěna strava pro děti batolecího věku? Jedná se přeci o tzv. batolecí dietu. Jak je zabezpečeno technické, hygienické zázemí? **Obstály by školky před stejně přísnou hygienickou kontrolou jako jesle před rokem 2014? Nebo dnešní dětská skupina?** Jak jsou připraveny mateřské školky, resp. pedagogové na děti, které ještě nosí pleny? Jak jsou připraveni pedagogové na skutečnost, že tak malé děti nemusí ještě mluvit a neumí si o nic říci?

Nedávno se dokonce vážně uvažovalo o tom, že mateřské školky budou dvouleté děti přijímat povinně. Návrh v tomto duchu přes naše zákonodárce nakonec neprošel. Jistě i proto, že samotné školky, vesměs vedené zkušenými pedagožkami a matkami v jedné osobě, samy poukazovaly na markantní rozdílnost potřebného přístupu k batolatům a předškolákům a na neadekvátní personální a technickou vybavenost mateřských škol. **Možnost (zatím ještě ne povinnost) přijímat dvouleté děti však zůstala školám zachována a postavení „klasických“ jeslí v právním vakuu, nebo přinejmenším mimo systém veřejných dotací, jakbysmet.** Co to v praxi znamená pro rodiče dvouletých dětí? Tam, kde si vedení mateřinek troufne na batolata (nebo

si prostě netroufne odporovat zřizovateli), bude o jejich děti díky financování z rezortu školství „postaráno“ za nějakých 800 Kč měsíčně, a to včetně stravování. Právě cena bude pro mnohé rozhodující. Další možnosti jsou nově registrované dětské skupiny. Ty zatím sbírají zkušenosti a způsob jejich financování je výhledově nejistý. A konečně tady máme „klasické“ jesle, tedy ty, které ještě přežívají navzdory legislativě. Osvědčená zařízení, která však, s registrací dětské skupiny nebo bez ní, na systémovou ani grantovou podporu státu nedosáhnou, a jsou tudíž logicky nejdražší. Uvedl snad stát jesle do takto nevýhodného postavení záměrně?

Já jsem přesvědčena, že **zařízení jeslového typu má i do budoucna své opodstatněné místo.** Péče o děti tak nízkého věku (batolata) je z hlediska jejich psychického a tělesného vývoje (po stránce mentální, výchovné, zdravotní, výživové, pohybové apod.) natolik specifická, že zasluhuje zvláštní pozornost zákonodárce. V stávajícím právním systému se jeví jako nevhodnější **definovat ji jako jednu z registrovaných sociálních služeb v rámci zákona o sociálních službách.** Na tuto službu lze přirozeně aplikovat všechny závazné standardy kvality sociálních služeb **(ve skutečnosti totiž jde mnohem více o sociální službu než o vzdělávání či zdravotnickou péči, jak tomu bylo v minulosti) a využít osvědčené modely financování (analogicky např. s denními stacionáři).** Věřme, že nezajem státu o „klasické“ jesle ještě není definitivní... ■